
Ogsaa en Jagt

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Ogsaa en Jagt

4

Ogsaa en Jagt

Ogsaa en Jagt

Ogsaa en Jagt

Af Kaj Munk

Nat.d.28.8.38[1]

Se, der staar nu altsaa Hr. Gabrielsen. D.v.s., der staar Hr. Gabrielsens Jakke og Benklæder. For det, der er inde i dem, er "Personen".

I Dag skulde vi fortælle om Jagten paa Ænder ved Aftenstide i Baaden paa Vedersø Sø. Men nu sidder vi her i Folketeatrets Mørke, og følger en anden Slags Jagt. Den er mindst lige saa spændende og lige saa værd at fortælle om. Det er Jagten efter den rigtige Maade at sige Replikken paa. Eller for at sige det mere respektfuldt: Kunstnerens Kamp for at finde Sandheden.

Se, der staar nu Hr. Gabrielsen. Rollen kræver, at han skal fremsige et eller andet Vers. Han gør det, og han gør det meget smukt. Og bryder pludselig af midt i det med et forkastende: "Men hvor er det skidt." Og der sad vi betaget og lyttede og hører saa paa engang, ja, det var skidt. For det var Hr. Gabrielsen, der sagde det smukt, men det skulde jo være "Personen".

Hr. Gabrielsen siger det om. Og nu er det rigtigt. Nu er det "Personen", der siger det. Men nu er det ikke kønt, og her skulde være en Stemning, saa det lød i den ellers foreløbig lidt agtige "Person"s Mund. Hr. Gabrielsen afbryder atter, Inderlig utilfreds med sig selv. Og Instruktør kommer til Hjælp, og Forfatter kommer til Hjælp, og Hr. Gabrielsen kommer sig selv til Hjælp, og en foreslaar et, og en anden et andet, og en tredie et tredie, og hver forklarer og begrundet og afviser, og da man *skal* videre, saa fastslaar man et eller andet, og lad os nu være enige om at prøve saadan, og vi prøver saadan, og det lyder ganske godt. Og saadan gaar det Replik for Replik, og Stillingerne diskuteres, og Gangarter indøves og forkastes og optages igen; hver Sætning og hver Bevægelse er et Slid og en aandelig Anspændelse, som ingen kan ane, der ikke har været med i det. Og altid er det mest oprivende af det hele at skulle træffe sit Valg mellem Mulighederne; for dem er der Tusind af, og det bæres Kunstneren for, at kun en af de Tusinde er den rigtige, og dog er der saa mange, der fortvivlende lider den.

Hvad sker saa en skønne Dag? Aanden er kommet til Stede, Stemningen udfylder pludselig Manden, og det hele gaar af sig selv. Saa kunde man altsaa have sparet alle Forarbejderne, hele det enerverende Slæb. Ingenlunde, mine Højstærede! man maa være død, for at Aanden kan vække En til Live; er man levende, kan man jo ikke *blive* det; nej, værsgod, man slipper ikke for Ulejligheden med at slaa sig (slide sig) ihjel.

Se, der staar nu altsaa Hr. Gabrielsen. D. v. s., der staar Hr. Gabrielsens Jakke og Bukser. For det, der er inde i dem, er "Personen". Nu kommer vi til det svære Vers. O, hvad saa? det bliver jo ikke fremsagt paa den Maade, vi omsider var blevet enige om og fik slaet

fast. Hr. Gabrielsen ved ikke af, at han ikke siger det paa vedtagne Façon. Hr. Gabrielsen ved slet ikke, hvad Façon han siger det paa, Hr. Gabrielsen ved nemlig ikke noget mere, for Hr. Gabrielsen er ikke til, han ophørte med at eksistere for 3 Kvarter siden, han gav Plads for "Personen", thi han og "Personen" kan ikke være samtidig her i Verden.

Eja, saa naaede vi det. Saadan og ikke anderledes skal den Replik naa til Udtryk. Herlige Jagt, hvor man skyder efter en Hare og rammer en Ræv.

Hvad skriver man Stykker for? Fordi man har noget at sige Menneskene og har faaet Drift til at sige det paa den Maade, under den Form.

Lykkelige Lod at faa sine Arbejder antaget, endnu lykkeligere at faa dem spillet, endnu langt lykkeligere at faa dem baaret frem af Kunstnere, store Kunstnere, der har den skønne Ydmyghed, at de spørger efter Kritik, lytter efter Raad, er glade for hvert et ærligt Medforsøg, og saa omsider faar det skænket; lykkeligst af det hele vel, naar det saa lykkes for os tilsammen at faa Mennesker i Tale. Og dog er det intet værd alt sammen for Digteren, eller dog kun lidet, om hans Ord ikke blev til mere end Succes - om de ikke blev til Skæbne, blev til Sind.

Kaj Munk